

beschermen, zou men toch niet kunnen voorkomen dat deze in de loop van de bezetting aanzienlijke schade opliepen.¹

★

Tegen de Duitsers en tegen de NSB gerichte demonstraties hadden zich ook op zondag 29 juni '41, prins Bernhards verjaardag, wederom voorgedaan, zij het dat deze niet de omvang aangenomen hadden van Anjerdag '40. Wel hadden alom in het land velen, vooral jongeren, witte anjers of oranje dan wel rood-wit-blauwe strikjes gedragen. Ook rode rozen zag men vrij veel. In Den Haag hoorde trouwens een WA-man die zich, met een Uniespeldje op, onder het publiek gemengd had, een communist 'Sikkel en hamer!' roepen en toen hij met andere WA-mannen de communist aan enkele politie-agenten wilde overgeven, vielen dezen de NSB'ers aan, 'beverende zelf niets gehoord te hebben.'² In Oirschot leidde de organist in de

¹ Formeel werd het vermogen der koninklijke familie eerst in september '41 in beslag genomen. In het college van secretarissen-generaal stelde voorzitter Frederiks voor, tot een gemeenschappelijk protest over te gaan; medewerking daaraan werd door Rost, Goedewaagen, van Dam en Schrieke geweigerd. 'Het is een merkwaardige speling van het lot', zei Rost bij die gelegenheid, 'dat de laatste vorst van een regerend Huis die zijn roeping heeft gemist, zeer snel door het volk wordt vergeten. Zo is het gegaan bij het Huis Hohenzollern en zo zal het ook hier gaan.' (Csg: Notulen, 30 sept. 1941).

Van de effecten uit het koninklijk bezit werd een deel door de Duitsers te gelde gemaakt. De landgoederen, van welke de bossen van Het Loo (800 ha), het park Soestdijk (600 ha) en de landgoederen Raaphorst, Eikenhorst en Terhorst bij Wassenaar (400 ha) de belangrijkste waren, werden niet verdeeld; voorzover zij uit bossen en heidevelden bestonden, bleef Staatsbosbeheer er zijn zorgen toe uitrekken. Het kroondomein Het Loo viel niet onder de confiscatie: het was staats-eigendom, evenals het Paleis Het Loo, het Koninklijk Paleis te Amsterdam, en het Paleis Noordeinde en het Huis ten Bosch in Den Haag. Eigendom van de koninklijke familie waren wél het Paleis Soestdijk en de kleinere paleizen aan de Kneuterdijk en aan het Lange Voorhout in Den Haag alsmede het landgoed 'De Ruygenhoek' bij Scheveningen. De inventaris van al deze paleizen was gedeeltelijk staatseigendom, gedeeltelijk eigendom van de koninklijke familie. Enkele paleizen bleven leeg staan. Het Paleis Soestdijk en het Paleis Het Loo werden Duitse militaire hospitalen. Van de waardevolle kunstverzamelingen in de paleizen kon veel gered worden. De meubelen verdwenen voor een aanzienlijk deel naar bezet Rusland, een gedeelte naar een kasteel in de Elzas waar een herstellingsoord voor Duitse generaals ingericht werd. Uit de koninklijke stallen verdwenen alle auto's, de meeste paarden en een deel van de inventaris, de in de paleizen aanwezige wijnkelders werden door de *Wehrmacht* leeggehaald.

² Rapport, 30 juni 1941, van H. B. aan WA-Heerbanleider Feenstra (NSB, 710).